

1. Een opmerkelijke gebeurtenis!

Het is een opmerkelijk stukje uit de Bijbel, dat we daarnaast hebben gelezen. Stel het je gewoon maar even voor: een grote groep mensen, die zijn samengekomen voor een begrafenis. Er wordt gerouwd, er wordt gehuild, ongetwijfeld is er gebeden, er zijn rouwliederen gezongen. En de stoet gaat in de richting van een begraafplaats, een plek waar graven zijn uitgehouwen in de rotsen. Wij begraven onze doden in de aarde, maar in Israël, zeker in die tijd, werden doden begraven door ze in een rotsgraf te leggen, een spelonk. Het lichaam werd in doeken gewikkeld en zo bleef het lichaam minstens een jaar liggen. Daarna waren er alleen nog beenderen. Die werden dan in een kistje gedaan, een beenderkistje, en dat kistje, dat werd dan in een holte geplaatst, in een nis in het graf. Zo ging het in ieder geval in de tijd van Jezus. De profeet Elisa leefde 800 jaar eerder, dus hoe het in zijn tijd ging, dat weten we niet helemaal zeker. Maar het is wel duidelijk dat ook toen mensen in een rotsgraf begraven werden. Er werd een grote steen voor de ingang gerold, en zo werd het graf afgesloten. En nu komt dus die stoet aan bij die begraafplaats.

Het is een bekende begraafplaats in die tijd, want in één van de graven ligt de beroemde profeet Elisa. Elisa was de opvolger van Elia, en allebei die profeten hebben een enorme

betekenis gehad voor het volk Israël. Ze profeteerden allebei in het noordelijke tienstammenrijk, met als hoofdstad Samaria. Want het totale rijk Israël, met twaalf stammen, was uiteengevallen in een tienstammenrijk in het noorden - dat werd ook weer Israël genoemd - en een tweestammenrijk, Juda, in het zuiden. En dat noordelijke tienstammenrijk, dat heeft nooit een goede koning gehad. Het zuidelijke tweestammenrijk, Juda, dat had soms wel een goede koning, soms niet, daar wisselde het een beetje af. Maar in Israël, het noordelijke tienstammenrijk, was dat nooit het geval. Elia en Elisa hadden altijd te maken met koningen die Gods wetten aan hun laars lapten. Elia ging daar heel fel tegenin, dat was zijn opdracht. Elisa had een andere opdracht, hij heeft de koningen van Israël juist dikwijls geholpen, en daarmee laten zien: 'De HERE laat Zijn volk niet los! Hij is trouw! Kom terug bij Hem!' Dus Elia en Elisa waren allebei profeten met een enorme uitstraling, mensen die een geweldige betekenis hebben gehad voor het volk Israël. En nu komt die stoet daar op die begraafplaats, waar óók dat graf van Elisa is. Hoe lang is Elisa al overleden? Het gaat in vers 21 over zijn 'beenderen', daaruit zou je kunnen opmaken dat het al wat langer geleden is dat hij is overleden, maar het woord dat hier wordt gebruikt in het Hebreeuwse origineel kan ook duiden op een lichaam dat nog niet zo lang is overleden. Wij zouden dan niet spreken over 'beenderen' maar over het 'lichaam' van de overledene. Daar komt dus die stoet op die begraafplaats, maar opeens is er onrust. Mensen beginnen te roepen, te schreeuwen, te rennen. Want wat is er aan de hand? In de verte zien ze een stofwolk: er komt een bende aan, een vijandelijke troep soldaten, misschien wel op paarden. En ze komen op die begraafplaats af. Iedereen raakt in paniek. 'Wat moeten we doen?' De meeste mensen rennen weg, maar ja, wat moet je met het lichaam van de overledene? Opeens roept iemand: 'Leg hem in het graf van Elisa!' Een paar sterke mannen beginnen al te sjorren aan de grote steen, en rollen hem opzij. 'Snel, snel!' roepen ze, 'ze zijn er al!' Er is geen tijd meer voor een eerbiedig ritueel, het dode lichaam wordt letterlijk naar binnen gegooid. En het is eigenlijk schandalig: dat dode lichaam, dat ploft zo op de stoffelijke resten van Elisa. Tijd om de steen terug te rollen is er niet. Het graf blijft open. Maar dan, als iedereen al lang weer weg is, kijkt er vanuit dat graf opeens een gezicht naar buiten. Het is het gezicht van de man die

daarnaast naar de begraafplaats was gebracht, het is het gezicht van de dode! Toen hij lichaam van Elisa aanraakte, werd hij levend. Onvoorstelbaar... Hoe staat het in vers 21? 'Toen de man daarin terecht kwam en met de beenderen van Elisa in aanraking kwam, werd hij weer levend en rees overeind op zijn voeten.'

2. Wat is de betekenis hiervan voor ons?

Toen ik aan het nadenken was over de vraag waar ik over zou preken in deze tijd na Pasen, toen moest ik denken aan deze gebeurtenis, 800 jaar voor Christus. We hebben Pasen gevierd, Jezus is opgestaan, het graf van Jezus is open en het is leeg. En ook hiér, bij Elisa, is al sprake van een open graf, en een dode die in het graf tot leven komt. Ik vroeg mij af: 'Wat is de betekenis van deze geschiedenis uit 2 Koningen 13, en zegt dit bijbelverhaal al iets over de betekenis van Pasen?'

2a. Wat níét? Geen dolende ziel of reliekenverering

Nou, laten we in ieder geval vaststellen wat dit verhaal níét betekent. Wat je in ieder geval níét moet opmaken uit deze gebeurtenis, is dat de geesten van doden nog blijven rondwandelen en soms wonderen kunnen verrichten. Veel mensen denken dat wel, en misschien bekruipt jou ook weleens die gedachte. Is de geest van Elisa hier nog aan het rondzwerven? Nee, dat is niet het geval. En waarom weten we dat zo zeker? Omdat het daar in de Bijbel nooit over gaat. Wie overleden is, gaat niet rondzwerven, maar komt bij God. En daar wordt rechtgesproken. De Bijbel verbiedt ook heel nadrukkelijk om contact te zoeken met de geesten van doden, je kunt dat nalezen in Leviticus 19: 31 en Leviticus 20: 6 en 27. Dus dat is niet het geval: de geest van Elisa is niet aan het ronddolen.

Zit er dan misschien nog kracht in die beenderen? Misschien denk je bij dit bijbelgedeelte wel aan de Rooms-Katholieke gewoonte om beenderen van belangrijke heiligen te vereren als relieken, relikwieën. En ik moet zeggen: als ik dit Bijbelgedeelte lees, dan kan ik daar wel iets meer begrip voor hebben. Maar toch is er een belangrijk verschil. In de Rooms-Katholieke leer is het zo dat een overleden heilige in de hemel voor jou voorbede kan doen bij God. Dus je bidt bijvoorbeeld tot Sint-Anthonius, en Sint-Anthonius brengt dan jouw gebed over aan God. En het helpt als je dat doet bij het gebeente van Sint-Anthonius, in een kerk in Frankrijk. Maar je voelt wel aan: daar is in 2 Koningen 13 helemaal geen sprake van. Er is geen sprake van een gebed tot Elisa of een gebed van Elisa, er is ook geen sprake van verering van de beenderen van Elisa. Dat is allemaal niet aan de orde. Dus deze tekst levert geen basis voor de verering van relikwieën. En bidden tot heiligen, dat is niet bijbels. De enige die je mag aanbidden, dat is God. En Hij is ook de enige tot wie je mag bidden. Anders ga je tóch contact zoeken met overledenen, en daarmee doe je God Zelf tekort.

2b. Wat wél? God onderstreept de kracht van Zijn Woord, gebracht door Elisa

Maar wat is dan wél de betekenis van dit verhaal? Als je in de hoofdstukken hiérvóór leest over Elisa, dan kom je van één ding vooral onder de indruk: Elisa brengt consequent het Woord van God. Hij zegt wat GóD hem laat zeggen. Hij leeft in voortdurend, direct contact met Zijn hemelse Vader, Zijn grote Opdrachtgever. En in Zijn naam mocht Elisa grote wonderen doen. Hij mocht brood vermenigvuldigen, net als Jezus later deed. Hij mocht een melaatse man, Naáman, genezen van zijn melaatsheid, net als Jezus later deed. Hij mocht een kind uit de dood opwekken, net als Jezus later deed. En zo liet Elisa zien dat de God van Israël een levende God is. Geen dode God, maar een levende God! Zelfs in een moeilijke tijd, met invallen van de Syriërs en van de Moabieten (dat hebben we net gelezen), zelfs in zo'n moeilijke tijd, met ook nog eens slechte koningen, laat Elisa overal diezelfde boodschap horen: 'Blijf dicht bij God, want Hij is je redding!' Dat is ook de betekenis van zijn naam, Elisa: 'Mijn God is redding!' Elisa heeft het laten zien: 'De God die ik dien, Hij alleen is jullie redding!' Zelfs op zijn sterfbed heeft Elisa dat nóg onderstreept naar koning Joas. We hebben het gelezen: koning Joas moest een pijl afschieten richting het land van de aartsvijand, Syrië. Elisa legde zijn handen op die van de koning en hij zei: 'Schiet!' En

inderdaad, de koning schoot. Elisa zei: 'Dit is een pijl van overwinning door de HERE!' Een bemoediging dus! Vervolgens moest koning Joas de pijlen die hij nog had pakken en ermee op de grond slaan. Maar hij deed dat niet met overtuiging. Hij sloeg drie keer en hield toen op. 'Wat doet u nou?' zei Elisa. 'U had vijf of zes keer moeten slaan, dan had u de Syriërs vijf of zes keer verslagen. Nu maar drie keer.' Tot zijn dood toe was Elisa bezig om mensen aan te vuren, aan te moedigen: 'Zoek je hulp bij God! Want mijn God is redding! Hij is veel groter dan je denkt!' En wat gebeurt er nu hier, bij zijn graf? Door de opstanding van deze man uit de dood laat God het zien: 'Ik ben nog steeds de levende God! Elisa leeft niet meer. Maar ik wel! Ik, de God van Elisa, ik ben je redding, maar ik blijf ook je redding! Elisa bracht Mijn Woord. Nu is Elisa er niet meer, maar Mijn Woord is nog steeds levend, en nog steeds krachtig!' Door dit wonder bevestigt de HERE de boodschap van Elisa, zelfs nog na zijn dood. En zo wordt hier het graf een preekstoel. Vanuit het graf klinkt het Woord van God de wereld in: 'Hij leeft! De HERE leeft! En door Zijn Woord komt zelfs een dode tot leven!' Juist daar, in het graf, wordt de dood overwonnen, de kracht van de dood wordt gebroken! Elisa, de bringer van het Woord van God: zijn boodschap heeft dus nog kracht ná zijn overlijden. Ik vind dat zo'n geweldige bemoediging! Als jij je geloof doorgeeft en uitleeft, dan gaat dat dóór, zelfs na je overlijden. Misschien geef jij je geloof door aan collega's, of aan burens, of aan jongeren in de gemeente. Misschien heb je zelf kinderen, of je hebt neefjes en nichtjes. Maar hoe dan ook: als jij het Woord van God doorgeeft, in woorden en daden, dan gaat God daarmee verder, zelfs als jij er niet meer bent! En zo is het toch ook? Als ik denk aan wie mij het Evangelie hebben doorgegeven, dan zijn dat mensen waarvan een aantal is overleden. Mijn ouders zijn overleden, en ook anderen die voor mij belangrijk waren. Maar hun stem klinkt nog na in mijn hoofd! En dan nog iets: er gebeurt hier niet zómaar iets. Nee, een dóde komt tot leven! 'En' staat erbij in vers 21 'en hij rees overeind op zijn voeten.' Die paar woorden, die raakten me diep. Als je als mens door God wordt aangeraakt, als Hij je geestelijk tot leven brengt, dan lig je niet vervolgens een beetje amechtig te hijgen, nee, dan mag je op je voeten staan! Wie aangeraakt wordt door de levende God, mag óók leven, krachtig leven en krachtig getuigen van de hoop die in je is!

3. Als de brénger van het Woord in zijn graf nog leven brengt, laat staan dan het Woord Zélf!

En als nu Elisa, de brénger van het Woord van God, na zijn dood al zó krachtig gebruikt wordt om een dode man tot leven te brengen, hoe moet het dan wel niet gaan met het Woord Zélf?! Want het Woord van God, alles wat God te zeggen had, dat heeft een gezicht gekregen! Het Woord van God, dat is Jezus. Johannes 1, we hoorden daar al wat uit aan het begin van de dienst: 'In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn door het Woord gemaakt, en zonder dit Woord is geen ding gemaakt dat gemaakt is. In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen. En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen', en niet gegrepen, het niet in zijn greep kunnen krijgen. En in vers 14 zegt Johannes dan: 'En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.' Het woord, dat is Jezus! Als de brénger van het Woord, Elisa, nu al in zijn graf een dode tot leven heeft gebracht, wat moet dan het Woord Zélf niet doen in Zijn graf?! Zijn graf kan Hem niet houden!! Zijn graf móet en zál open, de dood gaat op de vlucht, en het leven overwint! Het Woord van God breekt door alle grenzen heen! Het is Pasen geworden! Wat zegt de engel, we hebben het gelezen in Lukas 24: 'Waarom zoekt u de Levende bij de doden? Hij is hier niet, maar Hij is opgewekt. Herinner u hoe Hij tot u gesproken heeft, toen Hij nog in Galilea was: De Zoon des mensen moet overgeleverd worden in handen van zondige mensen en gekruisigd worden en op de derde dag opstaan.' 'En' staat er dan, 'zij herinnerden zich Zijn woorden.' We

dienen een levende Heer! Hoor je het? Een levende Heer! Geen dood lichaam, maar een levende Koning! En wie met Hem in aanraking komt, met Hem, het levende Woord, die gaat stáán op zijn voeten!

Besef je het? Besef je de kracht van de levende Christus? En besef je dat Hij bij machte is om ieder mens tot leven te wekken, tot geestelijk leven? Die begrafenisstoet, die gooit die dode man in het graf van de dode Elisa, en de man wordt levend. Wat gebeurt er als jij iemand brengt bij de levende Christus? Wat gebeurt er als jij het doorgeeft, de boodschap van Jezus Christus? Besef je hoe ongelooflijk veel kracht er schuilt in Hem, in de levende Heiland? 'Het Woord is vlees geworden,' alles wat God te zeggen had, het heeft een gezicht gekregen in Jezus Christus. En het is dít Woord, de Bijbel, waarin we over Hem lezen. En daarom noemen we ook de Bijbel het Woord van God. Wie in aanraking komt met dít Woord van God, en wie zich daaraan overgeeft, die komt tot leven! Geestelijk leven, eeuwig leven! Wil je een voorbeeld? Denk dan aan een Bounty, je weet wel, zo'n reep chocola met kokos erin. Weet je waar die naam vandaan komt? Bounty? De Bounty was een schip van de Engelse Marine, in de 18e eeuw. En in 1789 brak er op de Bounty muiterij uit, midden op de Grote Oceaan. Kapitein Bligh werd door de muiters zonder pardon in een sloep gezet, met 18 andere zeelieden, en de rest voer gewoon weg, 25 man. Nou, je begrijpt wel, als je dat doet, en je wordt gepakt, dan krijg je de doodstraf, zeker in die tijd. Dus die muiters, die zijn eigenlijk vogelvrij. Waar moeten ze heen? Eerst varen ze naar Tahiti, en daar ontvoeren ze een heel aantal mensen. En dan stuiten ze op een onbewoond eilandje, dat verkeerd op de zeekaarten staat: het eilandje Pitcairn. Daar gaan ze aan land. Ze steken het schip in brand, het zinkt, en zo kan geen mens ze meer vinden. Het lijkt prachtig! Een tropisch eiland, een 'stukje paradijs op aarde', mooie vrouwen, uit Tahiti meegenomen. Maar het wordt één grote, doffe ellende. Eén en al haat en nijd, de mensen uit Tahiti worden als een soort slaven misbruikt, constant zijn er mensen dronken, en de één na de ander wordt vermoord. Na tien jaar is er nog één man in leven op het eiland, John Adams. En er zijn 11 vrouwen en 23 kinderen. Dat is de hele bevolking van het eiland. Tot zover is het verhaal bekend geworden, er zijn verschillende boeken over geschreven, en het is vier keer verfilmd, de laatste keer met Mel Gibson en Anthony Hopkins. Maar weet je hoe het verder ging? Op een dag vindt John Adams de oude scheepsbijbel. Hij slaat hem open en hij gaat lezen. En daar, op dat eilandje, midden in die eindeloze Grote Oceaan, komt John Adams, geestelijk een dode, in aanraking met Jezus Christus, met het levende Woord van God. God begint waar John Adams zich bevindt. In dit leven, dat getekend is door muiterij, alcoholisme, misbruik en moord gaat het Woord van God open. En John komt tot inkeer. Van binnenuit wordt hij een ander mens, geestelijk komt hij tot leven. Hij gaat de boodschap van de Bijbel ook doorgeven, aan de vrouwen en aan de kinderen. En iedereen verandert. Er bloeit een samenleving op.

En er komt saamhorigheid. Mensen krijgen oog voor elkaar. Als het Woord van God opengaat, dan bloei je op, als mens! Dan ga je op je voeten staan. In 1808 wordt de groep ontdekt. Maar John Adams, de muiter, hij wordt niet gevangen genomen. Hij krijgt niet de strop, maar hij krijgt gratie. Waarom? Omdat iedereen het een wonder vindt, wat er gebeurd is! Die oude scheepsbijbel, die wordt de Bounty Bible genoemd. Hij ligt nu in een museum op het eiland Pitcairn en staat op een postzegel. Maar de inhoud van die Bijbel is niet opgesloten in een museum, maar ligt open, ook voor jou! Lees je de Bijbel? Doe je dat echt? Het is zó nodig! En het is zó goed! Je eet toch ook brood? Of groente, of pasta, of wat dan ook? Je kunt toch niet zonder éten? Zo kun je ook niet zonder de Bijbel, zonder het Woord van God. Lees de Bijbel! En vertrouw op de levende God! Wees nooit bang, maar zoek steeds weer contact met je krachtbron. Als je moe bent of niet weet hoe het verder moet: pak je Bijbel erbij, lees erin en je krijgt nieuwe moed, nieuwe kracht! Wat staat er over die dode man? 'Hij werd levend en rees op zijn voeten!' Dat geldt ook voor jou, en voor iedereen die Hem aanraakt, Jezus, de opgestane Heer: je wordt levend en je gaat stáán op je voeten! Amen.

